

Anmeldelser

Anne Høybye, Brit Buchhave, Martin Lund og Signe Wagner (red.), *Politisk spin*, København: Akademisk Forlag, 2007, 192 s., kr. 249,00.

Politisk kommunikation er en vare, der sælger for tiden. Nærværende antologi er den seneste i rækken af udgivelser, der i de seneste år har søgt at kaste lys over samspillet mellem medierne og det politiske system (Carlsen et al., 1999; Jønsson og Larsen, 2002; Bro et al., 2006; Hansen, 2007). Fælles for disse udgivelser er, at de beskæftiger sig med samspillet mellem, hvad man kunne kalde de politiske effekter af journalistisk og redaktionel praksis og medieteknologisk udvikling på den ene side, og de politiske aktørers indsats for opbygning af kompetencer til medie håndtering og kommunikation på den anden. Som regel er hovedpåstanden, at samspillet mellem medierne og det politiske system giver en opadgående pil på begge variabler: Mediernes politiske betydning, hvis ikke ligefrem deres implicite eller eksplicite politisering, er stigende, og de politiske aktører søger i stigende grad at styrke og udvikle evnen til at påvirke, hvis ikke ligefrem styre, mediernes dækning af det politiske liv.

Antologien beskæftiger sig med det, der er blevet det emblematiske eksempel på sidstnævnte udvikling: fænomenet spin. Bogen er opdelt i fire sektioner. Første sektion, „Spin som disciplin“, er forfattet af Mie Femø Nielsen og Christian Kock og annonceres som en „tekstanalytisk vinkel“ på spin. Anden del kaldet „Spindoktorer før og nu“ søger at anlægge en mere historisk og organisatorisk vinkel på spin. Sektionen „Spin set fra Christiansborg“ byder på korte indlæg af Kaare R. Schou og Martin Hein og interviews med Søren Espersen og Christine Antorini. Sidste sektion byder en såkaldt „interviewmosaik“ om „Spin i fremtiden“ med fire forhenværende spindoktorer. Der er således tale om en noget blandet landhandel, og målt selv med antologiens alen ville det være synd at sige, at bogen er synderligt sammenhængende. Indledningskapitlet er da også ganske kortfattet og søger ikke at opstille en samlende ramme eller et teoretisk perspektiv for bogen, men giver en kort gennemgang af to – potentielt uforenelige – spinmetaforer, der til overflod understreges ikke at have været styrende for bogens afsnit.

Overordnet er det væsentligt at understrege, at der klart nok ikke er tale om selvstændigt forskningsbidrag. Indledning og bidrag redegør kun i meget begrænset omfang for national og international litteratur om emnet, der genereres lister og typologier uden teoretisk forankring på livet løs, og der leveres nok enkelte empiriske eksempler, men ingen sammenhængende empiriske analyser baseret på et vist mål af empirisk data og gennemskuelige metoder og

analysestrategier. Men redaktørerne postulerer for så vidt ikke på noget tidspunkt, at bogen udgør et egentligt forskningsbidrag. Derimod genrebestemmes bogen dels som en undervisningsbog for „dansk- og kommunikationsstuderende“, subsidiært samfundsfags-, statskundskabs- og journalistikstuderende, dels som debatbog. Dertil kan man lægge den mere prosaiske begrundelse, at bogen er en art afrapportering af konferencen Spin!, der blev afholdt i 2004. Man kan ærgre sig over denne genrebestemmelse, ikke mindst fordi emnet allerede er rigt forsynet med antologier og monografier uden høje forskningsambitioner, men det er jo ikke i sig selv grund til at dømme bogen uvæsentlig.

Bogens bedste kort er første sektion om spin som disciplin. Sektionen er grundlæggende en typologiseringsøvelse. Efter en generel definition af spin vender forfatterne sig mod den organisations- og planlægnings-teoretiske sondring mellem det strategiske, taktiske og operationelle niveau. Sondringen er jo i sig selv en god gammel travet, men den bruges her til at formulere den interessante påstand, at spin ikke har at gøre med strategi, men alene med det taktiske og operationelle niveau. Argumentet synes at være, at spin alene vedrører måden, hvorpå strategiske mål indløses, men ikke hvordan disse mål opstilles, og hvad de substantielt består af. Desværre uddybes eller efterprøves påstanden ikke videre, hvilket den nok kunne have fortjent: Både for denne læser og flere bidragsydere til bogen forekommer det klart, at spin også omfatter ændringer på det strategiske niveau. Forfatterne koncentrerer imidlertid indsatsen om at videreudvikle typologien især på det operationelle niveau. De sondrer her mellem spinfunktioner og spinredskaber. Førstnævnte opdeles i fire typer, der tilsammen dækker i omegnen af 25 undertyper. Jeg nævner i flæng: spejder-spin, motiv-spin, spin-spin, syltekrukke-spin og de særligt mundrette: Ekstern polarisering-spin og afvis at legitimere beskyldningen-spin. Vi er altså efterhånden nede i en ganske høj grad af detaljerighed, og man kan med en vis ret spørge, i hvilken udstrækning vi faktisk har at gøre med generelle typer. Styrken i diskussionen ligger da også snarere i de mange gode eksempler på kommunikative kneb, der indgår i spin. Det samme gælder den afsluttende diskussion af spinteknik, der diskuterer brugen af eufemismer, implicerede forudsætninger, subtekst og frames, selvom diskussionen af sidstnævnte står lidt svagt. Alt i alt er der tale om en udmærket heuristisk øvelse. Forsøget på at indfange spin som en særlig kommunikationsform er grundlæggende interessant, men næste skridt burde være en bedre teoretisk forankring af typologien og de afledte påstande. Mie Femø Nielsen og Christian Kock skriver på et tidspunkt, at de ikke kan „... introducere til århundreders forskning i retorik og sprogvidenskab“ (p. 63). Fair nok, men mindre kunne også have gjort det.

Til sammenligning fremtræder sektionen om „Spindoktorer før og nu“ som mere spredt fægtning. Titlen er i og for sig misvisende, eftersom kun Rasmus

Jønssons meget kortfattede indlæg om forskellige typer spindoktorer i Danmark og deres person- og jobprofil handler direkte om spindoktorer. Orla Vigsø diskuterer den historiske udvikling af politisk marketing med udgangspunkt i eksemplet Labour. Første del af artiklen mandsopdækker Dominic Wrings bog *Marketing the Labour Party* meget tæt og viser med denne, at politisk marketing har dybe historiske rødder. Selvsagt relevant, men når der ikke er plads til at gå i dybden med den historiske analyse, bliver resultatet hurtigt en lidt generel indvending mod den ahistoriske stråmand. I anden del af artiklen bredes begrebet politisk marketing ud. Men, som Vigsø spørger med en god sides penge tilbage af artiklen: „Hvordan passer spin så ind i dette billede?“ Svaret er så, at spin er en særlig del af politisk marketing, der handler om at „få mediernes opmærksomhed og reagere på mediernes dækning“ (p. 90). Så er der vist heller ikke sagt for meget. Artiklen slutter med en interessant påstand: „Spin er måske på tilbagetog, men politisk marketing lever i bedste velgående!“ Det vil vi gerne høre mere om, men for nuværende ligner det mest en eftertanke til artiklen. Klaus Kjølbers artikel handler om netværk, kun delvist om politisk kommunikation og meget lidt om spin og spindoktorer. Her bliver manglen på redaktionel linje et lidt for åbenlyst problem, tematisk såvel som strukturelt: Artiklen har hverken en begyndelse, en midte eller en slutning.

Bogens to sidste sektioner indeholder som sagt et par korte essays fra og interviews med praktikere – de fleste af dem eks-spindoktorer. Det giver anledning til en del ganske interessant, men ikke voldsomt overraskende, erfaringsformidling. Spørgsmålet er selvfølgelig, hvilken status man skal tilskrive dette materiale – for denne læser giver det mest mening at betragte det som en udmærket bilagssamling.

Det er allerede blevet nævnt, at bogen melder pas i forhold til kriterierne for vurderingen af egentlige forskningsbidrag. Det er i og for sig ærgerligt, eftersom bogen faktisk leverer en række iagttagelser og påstande, det ville have været interessant at se udfoldet. For så vidt angår bogens målsætning om at kunne fungere som undervisningsbog, må det konkluderes, at der i hvert fald ikke er tale om en grundbog – de fleste undervisere vil nok ønske sig et større overblik over teorier, forskningstraditioner og -resultater. Om bogen så vil leve op til sin anden tiltænkte rolle som debatskaber, vil tiden jo vise.

Anders Esmark
Roskilde Universitetscenter

Referencer

Bro, Peter et al. (2006). *Politisk Journalistik og kommunikation*, Frederiksberg: Samfundslitteratur.

Carlsen, Erik Meier et al. (red.) (1999). *Magt og fortælling*, Århus: Ajour.
Hansen, Lotte (2007). – *og spin*, København: Gyldendal.
Jønsson, Rasmus og Ole Larsen (2002). *Professionel politisk kommunikation*, København: Akademisk Forlag.

Henning Jørgensen og Per Kongshøj Madsen (red.), *Flexicurity and beyond: Finding a New Agenda for the European Social Model*, København: DJØF Forlagene, 2007, 614 s., kr. 610,00.

I oktober 2006 organiserades en internationell konferens vid Aalborg Universitet under temat „Flexicurity and beyond“. Valet av tema sammanhänger med att begreppet „flexicurity“ under ett antal år spelat en viktig roll i den europeiska diskussionen om hur arbetsmarknadens institutioner bör se ut. Ett stort antal forskare från olika länder deltog i konferensen och presenterade uppsatser. Av dessa uppsatser har nu ett urval samlats i den 600-sidiga boken *Flexicurity and beyond: Finding a New Agenda for the European Social Model*.

Den holländske sociologen Hans Adriaansen sägs ha varit först med att använda uttrycket flexicurity, en sammansmältning av *flexibility* och *security*. Detta skedde i mitten på 1990-talet och något senare utvecklades begreppet av bl.a. Ton Wilthagen, en annan holländare. Bakom den språkliga innovationen ligger tanken att behovet av flexibilitet i produktionen bör kunna giftas ihop med arbetskraftens krav på trygghet. Idén går också väl ihop med visionen om Europa som social modell. Ibland talas det om en „gyllene triangel“ i vilken tre företeelser förenas: en liberal lagstiftning om anställningsskydd (dvs. stor frihet för arbetsgivaren att säga upp personal), ett generöst skydd mot inkomstbortfall (särskilt arbetslöshetsförsäkring) och en aktiv arbetsmarknadspolitik (aktivering och utbildning).

Bland politiker, forskare och debattörer finns dock rätt divergerande uppfattningar om hur flexicurity-strategin ska utformas. Förespråkarna tycks inte sällan obesvärade av att lösningarna spretar åt olika håll eller till och med går stick i stäv mot varandra. Snarast verkar det vara de institutionella arrangemangens kompromisskaraktär som gör strategin attraktiv. Begreppets allmänt vaga innebörd har säkert också bidragit till dess politiska framgång inom EU. Det är helt enkelt lätt för många att ansluta sig till de idéer man antar vara utgångspunkten. Flexicurity har, som bokens redaktörer Henning Jørgensen och Per Kongshøj Madsen skriver i sitt introduktionskapitel, blivit en „politisk celebritet“. Framgången kan emellertid bli en Pyrrhus-seger om den bygger på allomfattande och därmed oklara innebörder. Både begreppet och politiken måste preciseras om inte flexicurity bara ska bli en dagslända.

Boken innehåller 20 kapitel författade av 28 forskare. Det är omöjligt att här gå närmare in på alla de enskilda bidragen och jag ska därför bara helt kort

göra några nedslag. Alla anknyter inte explicit till diskussionen kring flexicurity. Günther Schmidts kapitel, först i ordningen efter inledningskapitlet, är ett exempel på detta men får ändå sägas vara relevant för bokens tema. Det anknyter för övrigt inte heller direkt till någon av de i litteraturen förekommande indelningarna i välfärdsstatsregimer. Schmid jämför olika länder med avseende på hur de lyckats med sysselsättningen, kvaliteten i jobben och en del annat. Han understryker att goda resultat kan uppnås genom olika kombinationer av institutionella arrangemang. Utfallet för de skandinaviska länderna är tämligen positivt trots en del påtagliga problem, bl.a. vad gäller sjukfrånvaro. Samtidigt har en del andra nationer med uppenbart olika system varit framgångsrika, såsom de „liberala“ staterna Irland och Storbritannien, „hybriden“ Nederländerna samt Spanien, hemmahörande i kategorin „medelhavsländer“. Schmidts bedömning av den amerikanska modellen är ganska negativ. USA's framgångar beträffande tillväxt av arbetstillfällen — framgångar som ju ofta har lyfts fram i debatten — är i hög grad relaterad till den demografiska utvecklingen och kvalitetsmässigt sett ligger jobben inte särskilt bra till. Dessutom menar Schmid att den amerikanska modellen har förlorat dynamik under senare år.

I nästföljande kapitel finner Peter Auer att länder som man kan kalla „numerärt flexibla“ (dvs. som har svagt anställningsskydd) klarar sig påfallande väl i fråga om sysselsättning och arbetslöshet. Bilden blir dock lite annorlunda när man vidgar panoramat och beaktar såväl produktivitet som anställningars kvalitet och trygghet. Hög produktivitet förutsätter inte bara ett mått av extern flexibilitet utan också av stabilitet — i kombination med intern flexibilitet. Författaren framhåller sambandet mellan produktivitet och anställningars varaktighet. Enligt den empiriska analys han stödjer sig på finns det, genomsnittligt sett, en brytpunkt när en anställning varat i nästan 14 år. Fram till dess ökar produktiviteten för att därefter avta. Man kan fråga sig om det över huvud taget går att bedöma sådant med någon större exakthet. Oavsett detta är det dock ett angeläget påpekande att arbetsgivare inte bara har behov av flexibilitet utan också av stabilitet. En annan av Auers slutsatser är att globaliseringen inte har omintetgjort mer långvariga anställningsrelationer, men att den har medfört ökad flexibilitet och stegrad oro bland människor att jobbet ska gå förlorat. Konsekvensen är att anställda blir mer benägna att godta ogynnsamma arbetsvillkor.

För Günther Schmid är EU's Lissabon-strategi i huvudsak på rätt väg. Strategin antogs som bekant år 2000 och har som målsättning att EU år 2010 — under beaktande av miljökrav — ska ha världens mest konkurrenskraftiga, kunskapsbaserade ekonomi som generar hållbar tillväxt, fler och bättre jobb och starkare social sammanhållning. Maarten Keune och Maria Jepsen anmäler i sitt kapitel en kritisk uppfattning. De menar att EU-kommissionen tolkar flexicurity-begreppet så att flexibilitetsaspekten betonas på bekostnad av skyd-

det för arbetskraften. Deras argument går ut på att även själva trygghetsdimensionen gjorts till en fråga om flexibilitet. Kommissionens perspektiv är att trygghet skapas genom att individerna blir föremål för utbildningsinsatser som ökar deras anställningsbarhet och genom aktiveringsåtgärder som förmår dem att ta tillgängliga jobb. Det blir således inte mycket kvar av det traditionella anställningsskyddet.

Ett annat förhållningssätt förespråkas av Bernhard Gazier. Han driver tesen att flexicurity-diskussionen bör ta till sig resonemangen i den an-sats som han tillsammans med Günther Schmid och andra har utvecklat kring „transitional labour markets“ (TLM). En bärande tanke är att omställningar ska vara lönsamma för individen. Den som tvingas till förändringar ska få stöd för att klara övergången till något nytt. I det aktuella sammanhanget låter inte detta som något nytt, men vad som utmärker TLM-ansatsen är också en annan sak, nämligen att den förordar social dialog och kollektiva lösningar på det lokala planet. Aktörer i den nära omgivningen – såsom företag, fackföreningar, regionala myndigheter och kommuner – ska tillsammans finna lösningar på de utmaningar som dyker upp på arbetsmarknaden. Likväl försvinner inte behovet av den nationella nivån; den har en roll att spela för att undvika att regionala eller lokala skillnader tillåts vidgas.

Som ovan framhållits representerar emellertid redan den gängse flexicurity-modellen en kompromiss mellan olika aktörer. Jean-Claude Barbier är en av dem som starkast understryker detta. Han betonar också forskningens uppgift att på ett värderingsfritt sätt jämföra hur länder med skilda flexicurity-system lyckas i olika avseenden. Man kommer då med nödvändighet in på frågan huruvida eller i vilken grad existerande institutionella arrangemang är komplementära eller står i ett „tradeoff“-förhållande till varandra. Det spørsmålet reses för övrigt i flera av bokens bidrag men i regel enbart på ett principiellt plan.

Vi har här en springande punkt som kan illustreras med följande problematik. De flesta forskare verkar vara överens om att en svag lagstiftning om anställningsskydd bidrar till ökad rörlighet på arbetsmarknaden. Många hävdar också att den medverkar till att hålla arbetslösheten nere, även om inte alla, exempelvis inte OECD, har funnit tillräckliga belägg för detta. Samtidigt anser sig den ekonomiska forskningen ha visat att en generös arbetslöshetsförsäkring gör arbetslösa mindre benägna att snabbt ta lediga jobb. Den kritik som således ligger nära till hands är att komponenterna i den gyllene triangeln motverkar varandra. Emellertid finns det fler tänkbara effekter att beakta, t.ex. den att även en generös arbetslöshetsersättning kan vara gynnsam ur ett rörlighetsperspektiv. Om människor vet att de vid arbetslöshet har ett hyggligt ekonomiskt skydd blir de måhända villigare att pröva ett nytt jobb, trots att det är osäkert huruvida arbetsplatsen kommer att finnas kvar så länge.

En som faktiskt undersöker vad olika flexicurity-modeller för med sig är Ruud Muffels. Han redovisar en analys av vad restriktiviteten i det lagstiftade anställningsskyddet, generositeten i arbetslöshetsförsäkringen och omfånget på den aktiva arbetsmarknadspolitiken ger för effekter på några olika former av rörlighet. Resultaten pekar på att svagt anställningsskydd är förknippat med höga rörlighetsnivåer. Sådana är emellertid inte oförenliga med en generös arbetslöshetsförsäkring och en aktiv arbetsmarknadspolitik. De anglosaxiska och de nordiska länderna uppvisar mer rörlighet än de korporativa (kontinentaleuropeiska) staterna respektive medelhavsländerna, trots att de båda förstnämnda nationsfamiljerna har sinsemellan mycket olika system.

Det torde ha framgått att *Flexicurity and beyond* innehåller en hel del intressant läsning, även om – som det brukar vara i en stor konferensvolym – somliga bidrag lämnar mindre i utbyte. Redaktörerna förutsätter som sagt i sin inledning att begreppet flexicurity och de politiska lösningar det förknippas med måste utvecklas om strategin ska ha någon väsentlig roll att spela i framtiden. Med denna bok har de tillhandahållit nytt material till den pågående diskussionen som av allt att döma också fortsättningsvis kommer att vara livlig. Vi får dock inte någon direkt fingervisning om vartåt den slutliga domen lutar och bör därför tills vidare förhålla oss öppna inför olika alternativ.

Bengt Furåker
Sociologiska institutionen
Göteborgs universitet

Hans Kirchhoff og Lone Rünitz, *Udsendt til Tyskland. Dansk flygtningepolitik under besættelsen*, Odense: Syddansk Universitetsforlag, 2007, 523 s., kr. 300,00.

Udsendt til Tyskland er den sidste af i alt fire bøger om dansk flygtningepolitik fra 1933 til 1945. Dermed er et projekt, der blev iværksat på politisk initiativ, afsluttet. Denne sidste bog beskæftiger sig med dels emigrantinterneringer i Danmark, dels udvisningen til Tyskland af omkring 150 flygtninge, som fandt sted under besættelsen. Der er dermed tale om en enestående dokumentation af, hvordan myndighederne handlede i sager, der havde meget store menneskelige ofre til følge.

Den historiske analyse er bygget op omkring en systematik, der kombinerer en kronologisk fremstilling med en tematisk. Den kronologiske fremstilling tager udgangspunkt i den ekstremt restriktive flygtningepolitik, som blev udviklet i løbet af 1930'erne. Derefter sondrer den mellem situationen i starten af besættelsen, udviklingen i 1941-42 og endelig den sidste del af besættelsen, hvor samarbejdspolitikken bryder sammen, og som kulminerer i oktober 1943

med besættelsesmagts aktion mod de danske jøder. Den tematiske del af fremstillingen følger ikke en linje, der altid er aldeles klar. Men efter læsningen kan man fastslå, at en række væsentlige temaer er blevet behandlet ganske selvstændigt, om end de konstant er underordnet den kronologiske ramme. Derefter fremstår væsentlige temaer såsom de forskellige flygtningegrupper (kommunister, socialdemokrater og jøder), hjælpeorganisationernes virksomhed og politik over for såvel myndighederne som de grupper, de bistod, flygtningenes pårørende, politiske og administrative instansers informationsniveau i forhold til udviklingen i Tyskland og de besatte lande, specielt Polen. Der er i alle tilfælde tale om væsentlige emner, men deres komplekse og mangearterede karakter gør det ind i mellem svært at holde tråden.

Det egentlige tema, som alligevel skaber en rød tråd i analysen af de mange enkeltstager, er myndighedernes sagsbehandling, samspillet mellem de danske instanser indbyrdes og endelig deres samspil med besættelsesmagten. Dermed er der også taget fat på en problemstilling, som har meget stor politologisk interesse. Det gælder, hvad enten ens interessefelt er studiet af, hvordan danske politiske institutioner arbejdede, hvordan dansk udenrigspolitik blev udmøntet, eller hvordan administrative instanser gererede sig i situationer, der i alle tilfælde var ekstreme. På alle disse punkter giver Kirchhoff og Rünitz overordentligt god besked.

Et hovedpunkt er således spørgsmålet, om politifolk (fremmedpolitiet, rigspolitichefen, statsadvokaten for særlige anliggender m.v.) og embedsmænd (i Justitsministeriet, Udenrigsministeriet, Arbejdsdirektoratet og fx Københavns Kommunes socialdirektorat) handlede på egen hånd og lå under for pro-tyske og antisemitiske holdninger. Svaret er, at det nok forekom. Men det er ikke det dominerende billede. Snarere skal man fastslå, at administrationen forvaltede en lovgivning, som rummede betydelig elastik, men hvis hovedmålsætning var at begrænse tilstrømningen af flygtninge. Når de alligevel kom ind og i nogle tilfælde fik asyl og opholdstilladelse, var målet at få dem ud igen. Det var den linje, der blev administreret efter. I det omfang sagerne blev forelagt ministrene, først og fremmest skiftende justitsministre, var det ganske klart, at der var opbakning til en stram linje. Denne linje blev hverken udfordret af partierne eller de komitéer og organisationer, som engagerede sig i en humanitær indsats for flygtningene. Lovgivningens vide rammer gav dog plads til nidkærlighed, men den holdt sig grundlæggende inden for det politiske mandat.

Et andet spørgsmål er, om de forskellige myndigheder gjorde fælles sag. Det enkle svar er, at det gjorde de. De handlede alle inden for den tværpolitisk enighed om den stramme flygtningepolitik. Ikke desto mindre var der forskelle mellem fx Justitsministeriet og dets myndigheder, social- og arbejdsmarkedsmyndighederne og så endelig Udenrigsministeriet. De bidrog alle til løsningen af den politisk definerede opgave. Deres udgangspunkter varierede

blot med de roller, de var tildelt i den overordnede ressortfordeling, og de traditioner, der var fremherskende inden for hvert af deres områder.

Et tredje væsentligt spørgsmål er, om myndighederne gjorde forskel på folk. Svaret er her, at det gjorde de. Det var således hverken før eller under besættelsen rart at være kommunistisk flygtning, mens socialdemokrater, der var anerkendt af Mateotti-komiteén, alt i alt havde det rimeligt acceptabelt, i hvert fald så længe tyskerne ikke forlangte dem udleveret. På samme måde var tilværelsen for jødiske flygtninge – hvis de ellers havde fået lov til at komme ind – ganske tålelig, så længe besættelsesmagten som hovedprioritet havde at holde dem ude af Tyskland. Men det ændrede sig i løbet af 1943, da „Endlösung“ med forfatterens ord nærmede sig Danmark.

Et sidste væsentligt spørgsmål er de danske myndigheders samspil med besættelsesmagten og de tyske myndigheder. Det var, som forfatterne gang på gang pointerer, præget af sammenfaldende interesser. Danske politiske og administrative instanser holdt siden 1930'erne fast i den stramme flygtninge- og indvandrerpolitik. Der spillede sociale og beskæftigelsesmæssige hensyn ind, men også politiske; man ville for alt i verden undgå kommunister, og man frygtede, at en større indvandring af jødiske flygtninge kunne nære antisemitismen. Det sidste var i øvrigt et synspunkt, som de danske jøder og Det Mosaiske Troessamfund samfund delte. Endelig var der udenrigs- og sikkerhedspolitiske hensyn, der tilsagde at føje sig, om end man var følsom over for krænkelse af dansk suverænitet. Det sidste var, som tingene udviklede sig, et noget formelt synspunkt. Tyskerne på deres side havde den samme interesse i en stram politik, og så var der i lang tid ingen egentlig konflikt. Den konsekvente danske strammerpolitik førte dog ofte til, at de danske myndigheder kom tyske krav i forkøbet med udvisninger eller forslag til krav om udvisninger.

Det er artige emner. Analytisk er de interessante af to grunde. Den ene er, at de giver et fortrinligt indblik i, hvordan forvaltning og embedsmænd fungerer, når den demokratiske retsstat bliver presset til kanten. Min korte præsentation af de grundlæggende temaer viser, hvor svært det er at sætte sig til dommer i disse sager. Den anden er, at den omhyggeligt dokumenterede historiske analyse viser, hvilket fantastisk grundlag der er for at gennemføre empiriske analyser på et historisk grundlag. Her kan man på veldokumenteret grundlag belyse politisk og administrativ beslutningsadfærd og dens konsekvenser.

Jørgen Grønnegård Christensen
Institut for Statskundskab
Aarhus Universitet

Esra LaGro and Knud Erik Jørgensen (red.), *Turkey and the European Union: Prospects for a Difficult Encounter*, New York: Palgrave Mac-millan, 2007, 240 s., £ 44.65.

Skal man tro bagsideteksten til *Turkey and the European Union: Prospects for a Difficult Encounter*, er bogen et både „vidtfavnende“, „udfordrende“ og „tankevækkende“ bidrag til akademiske debatter om EU-Tyrkiet-relationer. De forskellige artikler behandler i hvert fald en række aspekter af problemstillingen og forsøger ydermere at gøre dette fremadrettet ved at sætte fokus på udfordringerne i forholdet. Artiklerne tager fat i såvel implikationerne for EU som for Tyrkiet af tilnærmelsen og forsøger desuden at dække såvel politiske, økonomiske som socio-kulturelle dimensioner af problemstillingen.

Hvis man ikke allerede har kendskab til det stadig skiftende sæt af problemstillinger, som Tyrkiets EU-tilnærmelse rejser, og den komplekse dynamik, som udviklingen af relationerne imellem Tyrkiet og EU indebærer, så giver bogen et indblik i nogle af de mange aspekter. Problemet er bare, at det „vidtfavnende“ i høj grad synes at blive på bekostning af det „udfordrende“ og „tankevækkende“. For én der allerede har kendskab til EU-Tyrkiet-diskussioner, står der meget lidt nyt i denne bog. Meget vil også synes som selvfølgeligheder, såsom at man må have et tovejsperspektiv på tilnærmelsen, så man samler forandringer i såvel Tyrkiet som i EU (p. 52), eller at det er nødvendigt for Tyrkiet at finde stærke fortalere for sit medlemskab blandt EU-landene særligt i lyset af, at udvidelsen med Tyrkiet ikke vil være en gruppeudvidelse men formentlig kun omhandle optagelsen af dette land (p. 35). I den henseende er bogen blot en af adskillige antologier og en stadig strøm af artikler, der alle behandler aspekter af spørgsmålet om eventuelt Tyrkisk EU-medlemskab. Her lider bogen desværre under, at særligt et par af bidragyderne forsøger at reflektere over tyrkiske forhold tydeligvis uden at besidde den nødvendige indsigt i tyrkiske indenrigspolitiske dynamikker.

Bogen indeholder 11 kapitler om forskellige aspekter af tilnærmelsen mellem EU og Tyrkiet. I indledningen redegør redaktørerne for, hvordan de første fire kapitler omhandler politiske emner af relevans for optagelsesforhandlingerne mellem EU og Tyrkiet. Her er de forskellige forfattere inde på henholdsvis en analytisk opdeling af optagelsesforhandlingerne i distinkte „spil“, en refleksion over hvilke indsigter særligt EU-Polen-erfaringerne kan give i relation til EU-Tyrkiet-tilnærmelsen, en diskussion af politiske og identitetsrelaterede implikationer af tilnærmelsen i henholdsvis Tyrkiet og EU i lyset af, hvorledes de allerede gennemførte udvidelser har ændret EU's profil over tid, samt en udlægning af demokratiseringsbestrebelsene og disses politiske implikationer i Tyrkiet. De efterfølgende to kapitler omhandler politisk-økonomiske diskussioner med særligt fokus på tyrkisk økonomi- og industripolitik.

De to kapitler supplerer hinanden og rejser begge spørgsmål om, hvilke policyredskaber Tyrkiet skal prioritere med henblik på en fortsat restrukturering og udvikling af tyrkisk økonomi. Endelig tager de resterende kapitler fat om en række sociokulturelle dimensioner. Først et indblik i diskussioner omkring diversitet, multikulturalisme og minoritetsspørgsmål. Dernæst følger et indblik i den historiske konstruktion af Tyrkiet som Europas „anden“ samt implikationerne af dette, efterfulgt af et kapitel om euroskepticismens betydning for konstruktionen af europæisk identitet, for forholdet til Tyrkiet og også for debatten om EU i Tyrkiet. Så et kapitel om udviklingen i politisk kultur i Tyrkiet med særligt fokus på opkomsten af civile politiske kræfter som sociale agenter i de seneste 10-15 år. Endelig slutter bogen af med et mere sikkerheds- og udenrigspolitisk fokuseret kapitel, hvis omdrejningspunkt er spørgsmålet om foreneligheden af EU's „Neighbourhood Policy“ og nutidig tyrkisk udenrigspolitik.

Et af hovedtemaerne i en bog om EU-Tyrkiet-tilnærmelsen må nødvendigvis være de indenrigspolitiske implikationer af en sådan tilnærmelse i Tyrkiet. Og det er da også et tema, som flere af bogens kapitler forsøger at forholde sig til, dog med svingende held. Netop på det felt viser flere af forfatterne en mangel på indsigt i de dynamikker, som præger tyrkisk politik, og i de politiske stratifikationer, som definerer, hvorledes forskellige segmenter forholder sig til EU-spørgsmålet. Schrijvers skriver eksempelvis i sit kapitel om læren fra udvidelsen med Polen, at Tyrkiets „... relatively large agrarian population and conservative Muslim elements [...] make Turkey equally susceptible to Euro-sceptical tendencies which may be translated successfully by domestic political parties into populism“ (p. 42). Nu forholder det sig imidlertid således i Tyrkiet, at EU-skepticismen og den populistiske udnyttelse af en sådan primært er knyttet til sekulære, kemalistiske og nationalistiske kredse, der især frygter for konsekvenserne af tyrkisk suverænitetsafgivelse og mindre national selvbestemmelsesret og har meget lidt at gøre med religiøs ortodoksi. Denne pointe om betydningen af netop spørgsmålet om national suverænitets og selvbestemmelsesret kunne Spiering også med fordel gøre mere ud af i relation til en diskussion af euro-skepticisme i Tyrkiet (pp. 175-176).

Visse afgørende politiske forhold savner behandling. I Dysons artikel kan man undre sig over udeladelsen af en diskussion af eksempelvis ændringer i de i tyrkisk politisk henseende afgørende civil-militære relationer (pp. 58-60). Det ikke mindst fordi han afslutningsvis argumenterer for nødvendigheden af at skabe konsensus i Tyrkiet omkring EU-optagelsen gennem at såvel politiske som tekniske eliter artikulerer en klippefast tro på, at optagelsen er af national interesse. Problemet er bare, at de forskellige eliter i Tyrkiet, særligt henholdsvis den nuværende politiske og den nuværende statslige-militære/bureaukratiske elite, ikke er enige på dette punkt. Keyman og Düzgits artikel

giver et tiltrængt mere nuanceret indblik i den komplekse tyrkiske politiske virkelighed. Men her savner man til gengæld, at de i forbindelse med en diskussion af demokratisering også berører betydningen af den nuværende politiske partistruktur i Tyrkiet, hvor elitære, personorienterede og klientilistiske partistrukturer hindrer reel græsrodsdeltagelse i de politiske processer. Eksempelvis er kandidatopstillingslister oftest noget, som ordnes fra centralt hold. For ikke at tale om implikationerne af den stadigt gældende 10 pct. spærregrænse ved parlamentsvalg, som Kirval i øvrigt kort berører i kapitel 10. Denne spærregrænse blev fastsat efter militærkuppet i 1980 med henblik på at begrænse civile politiske kræfters adgang til den nationale politiske scene. Endelig så burde Tacar i langt højere grad end tilfældet er (p. 141) diskutere de problematiske implikationer af, at Tyrkiet i lange perioder kun har anerkendt de religiøse samfund og minoritetsgrupper, som eksplicit er nævnt i Lausanne-traktaten, hvor-imod øvrige rettigheder har været diskutabel, i stedet for at fremstille Lausanne-traktaten som en prototype på en menneskerettigheds-traktat, der sikrer kulturel diversitet. Man skal huske på, at det er meget specifikke former for diversitet og multikulturalisme, de tyrkiske politiske eliter har forholdt sig til som legitime.

To andre politisk-økonomisk faktorer, som på længere sigt kan skabe ustabilitet i en tyrkisk sammenhæng og påvirke EU-tilnærmelsesprocessen, er landets skæve indkomstfordeling og den relativt store uformelle økonomi. Ingen af de to artikler om økonomi og industripolitik forholder sig eksplicit til, at Tyrkiet ifølge OECD-målinger er blandt de lande med den skæveste indkomstfordeling i OECD (OECD Factbook 2007). Det er ikke den form for *haves* and *have-nots* LaGro er inde på. Men man kan med rette spørge, hvilke implikationer det kan have på længere sigt ikke mindst for den politiske stabilitet og for flertallets holdning til EU, hvis den økonomiske udvikling i Tyrkiet vil konsolidere *have*-gruppen, mens majoriteten af *have-nots* ikke oplever effekten af økonomisk vækst. Ydermere lider Tyrkiet under en betragtelig uformel økonomi. Det tyrkiske arbejds- og socialministerium har i en rapport estimeret, at den uformelle økonomi koster samfundet i omegnen af 12 milliarder dollars om året (Turkish Daily News, 22.01.2007). Den tyrkiske organisation for stor-industrialister TÜSIAD har i en rapport påpeget, at den uformelle økonomis nuværende niveau gør det umuligt at opfylde betingelserne i relation til *acquis communautaire* (Turkish Daily News, 22.01.2007) [EU's samlede lov- og regelsæt, red.].

Sluttelig savnes en refleksion over betydningen af den såkaldt folkelige opinion i Tyrkiet. Den folkelige opinion omkring EU-medlemskab i Tyrkiet er, netop fordi den saglige debat om, hvad EU egentlig er, har været markant fraværende (noget der også nævnes i bogen), i høj grad bundet op på en række markante nationale mærkesager. En af disse er tyrkernes fornemmelse af, hvor-

ledes de bliver set på og modtaget af en række europæiske offentligheder. Her har indtrykket af, at de bliver betragtet som „andenrangs-europæere“, blandt andet medvirket til, at der til stadighed er en debat om, hvorvidt tyrkerne skal orientere sig så entydigt mod Europa eller skal søge andre alternativer, hvori Tyrkiet bliver foregangsland, mere end et land som hele tiden skal søge at indhente europæerne. Et af de alternativer, som med jævne mellemrum kommer på dagsordenen – og som har været prøvet, dog med ringe succes grundet Tyrkiets på daværende tidspunkt begrænsede formåen til at fungere som økonomisk dynamo – er et stærkere netværk med de centralasiatiske republikker. En anden mærkesag er fornemmelsen af at måtte give indrømmelser på områder af vital national interesse såsom Cypren og kurderspørgsmålet. Desværre levner det enkeltstående udenrigsfokuserede kapitel kun begrænset plads til at behandle det komplekse samspil mellem nationale udenrigspolitiske interesser, den stadig større betydning af den tyrkiske folkelige opinion i relation til tyrkisk udenrigspolitik (førhen blev udenrigspolitik primært bestemt af en snæver elite, men gennem det seneste årti er den folkelige opinion blevet stadig mere betydningsfuld) og relationer til EU.

Daniella Kuzmanovic
Center for Komparative Kulturstudier, ToRS
Københavns Universitet

Erik Kulavig, *KGB: De russiske sikkerhedstjenester fra Ivan den Grusomme til Vladimir Putin*, København: Aschehoug, 2007, 287 s., kr. 299,00.

Denne bog udfordrer politologisk vanetænkning om, hvad faget handler om. Disciplinen international politik overlader stort set efterretningsdimensionen af staters politik til journalister og forfattere af agentromaner – det er jo ikke til at trænge til bunds i, lyder ræsonnementet. Uanset kildeproblematikken er det nu ikke nogen betryggende disposition. Spionage udgør det skjulte lag af staters udenrigspolitik og indbyrdes relationer, så faglig blindhed på det punkt gør politologien blåøjet (herom se Andrew og Dilks, 1984). Mange komparative politologer holder sig til demokratiernes univers som *most similar systems*, men faget kan ikke bortdefinere udemokratiske politiske systemer, heriblandt politistater – stater, der holder borgerne i et jerngreb af kontrol og undertrykkelse. En sådan stat var Sovjetunionen og før den zarismens Rusland; måske er Putins Rusland ude på et tilsvarende skråplan. Det er emnet for Erik Kulavigs bog.

Bogen gennemgår det russiske sikkerhedspolitis historie begyndende med Ivan den Grusomes *opritjina* (fejlagtigt skrevet *opritjina*) helt op til nutiden

med hovedvægten på den sovjetiske fase. Hermed lægges op til teser om kontinuitet ud fra institutionel teori. Den stiafhængighed, som Kulavig hylder, lyder imidlertid, at „Rusland [...] har gennemgået en historisk udvikling, der peger frem mod indførelsen af markedsøkonomi og demokrati“ (p. 8). Derfor afviser han Anna Politkovskajas kritik af Putin, men tilføjer alligevel, at „Ruslands historiske arv fremmer risikoen for, at han falder til den mørke side“ (p. 262). Her mærker man tvivlen nage. Kulavigs argument for, at vi ikke skal være nervøse, er, at „landets ledelse ikke længere bekender sig til en utopi“ (p. 262). Måske, men selv en pragmatisk politistat, der „blot“ kuer de fejlkorrigerende mekanismer (medier, opposition, NGO'er osv.) er nu immervæk problematisk.

Analysen er lagt kronologisk an med en ekskurs om „KGB i Danmark“. Det krydres undervejs med små cases og ordret gengivelse af udvalgt kildemateriale i rubrikker kaldet „fra arkivet“. Det ville være rart, hvis indholdsfortegnelsen gav os titler på underkapitlerne som hjælp til at orientere sig i bogen. Men ellers er den brugervenlig med forkortelseslister, organisationsdiagrammer osv. bagest til hjælp for den læser, der – højest sandsynligt, for der er mange akronymer at holde styr på! – taber tråden undervejs. Bogen bygger på udvalgte udenlandske og danske fremstillinger og kildesamlinger, herunder adskillige russiske, og formidler således et vigtigt materiale for et dansk publikum, der vel især vil kaste sig over Danmarks-kapitlet. Det er en „koldkrigsbetænkning“ om såvel Ib Nørlands agentvirke som afdramatiserende betragtninger over Lasse Budtz-linjen („menneskerettigheder skal ikke sættes over fred og nedrustning“, p. 232). Nok var det som talt ud af Brezjnevs mund, men samtidig udtryk for den daværende tidsånd og dansk småstatsmentalitet, mener Kulavig.

Han redegør glimrende for etableringen af den sovjetiske politistat med dens barbariske straffesystem tilbage i Lenins tid og med hans fulde velsignelse, hvor andre ynder at romantisere og gøre Stalin til problemet. Bolsjevikernes politistat skildres som et brud med zarismens ditto: Sovjetunionen var langt mere brutal og væsensforskellig ideologisk set. Det sidste – ideologien – ser Kulavig som årsag til det første – barbariet – idet det jo kom i stand under påberåbelse af overordnede politiske hensyn, nemlig opbygningen af socialismen. Kulavig er flere steder inde på Gulag-systemets rolle som krumtap i den sovjetiske planøkonomi. Det sovjetiske hemmelige politi („KGB“) var underlagt plandirektiver om såvel output som input: antal fanger! Derfor er det fristende at opfinde et nyt begreb: „den sikkerhedspolitiske økonomi“ – parallelt til Karl Marx' og Adam Smiths politiske økonomi. For overordnet var det sikkerhedshensyn og militarisme, der drev værket i Sovjetunionen jf. terminologien *folkefejnder* samt hele front-, baglands-, sabotør-, spionage- og årvågenhedsdiskursen.

Kulavig belyser Berijas professionalisering af det hemmelige politi, han vi-

ser os Molotovs afstumpethed (p. 103) og citerer Andropovs gyselige lovprisning af „Jern-Feliks“ Dzerzjinskij i 1977 (p. 184) – da var man dog gået over til „blot“ at tvangsindlægge modstandere som sindssyge. Kulavig vægter i det hele taget den indenrigspolitiske side af politistaten på bekostning af spionagen. Helt ude af billedet er udlandsdimensionen ikke, langtfra faktisk, men hans prioritering har uheldige konsekvenser for hans valg af sekundærlitteratur.

Han overser nemlig den nyeste amerikanske forskning i Sovjetunionens spionageoffensiv i USA under anden verdenskrig via det amerikanske kommunistparti og liberale Sovjet-sympatisører; forskning, der bygger på de såkaldte *Venona*-afkodninger. Det har affødt et særdeles indædt opgør med den revisionistiske koldkrigsforskning (Haynes og Klehr, 2003). Det betyder, at det udenrigspolitisk farlige ved det sovjetiske politiske system og den marxistiske ideologi underspilles trods Kulavigs stof om eksempelvis Cambridge-spionerne og organisationen Komintern. Sovjetunionens tidlige erhvervelse af a-bomben skyldtes ikke kun mobilisering af indre kræfter, som Kulavig formoder (p. 131), men netop spioners mellemkomst. Bomben førte Stalin ud i fatalt overmod: Koreakrigen. Det erkender endog den lidt tamme DIIS-koldkrigsudredning.

Kulavig har sans for de muntre sider af sit dystre tema. De kommer frem p. 63, hvor han afliver myten om det såkaldte Zinovjev-brev, der kostede Labour en valgsejr i 1924 – i pagt med kommunisters had til parlamentarisk sindede socialister. I januar 1945 brugte Zhdanov den falske Zinovjev-instruks til at belære finske kommunister om, hvordan de kunne manipulere med valg (<http://noguidinglight.blogspot.com/2007/05/zhdanov-on-zinoviev-letter.html>). Der er visse gentagelser (fx p. 129n og p. 137ø om antal lejrfanger pr. 1. januar 1941), fejl og unøjagtigheder i bogen. Kulavig tidsfæster den kommunistiske magtovertagelse i Tjekkoslaviet og den dermed forbundne danske Påskekrise til 1949 (p. 216) – det var 1948. Men han er lovlig undskyldt, hvis kilden er DKP'eren Villy Fuglsang, der løj på det punkt for at få Danmarks indtræden i NATO til at fremstå som resultat af rene prokuratorkneber (<http://home0.inet.tele.dk/danske/DKP.htm>). Boris Ponomarev kaldes leder af Centralkomiteens internationale afdeling fra 1946 til 1986 (p. 192), men den kendte internationale afdeling skabtes først i 1957. Ponomarev var en Komintern-veteran og Dimitrovs højre hånd 1937-1943 og derfor en af dem, der fulgte med over i Kominterns hemmelige efterfølgerstrukturer, først som næstkommanderende i den såkaldte OMI, senere OVP, som han senere blev chef for efter Suslov, derpå VPK, derpå Centralkomiteens Forbindelseskomite til Udenlandske Kommunistpartier, hvorfra han i 1957 dukkede „op til overfladen“ som chef for den kendte internationale afdeling.

Jeg vil rose bogens billedmateriale, som ingenlunde er fortærsket. Fx p. 49,

hvor man ser en tjekaens blanding af skødesløshed og forsæt udstillet i dens omgang med lig på åben gade; p. 58 med en af de hverdagsagtigt udseende salatfade (ofte stod der „brød“, „champagne“ e.l. på dem) og p. 123, som rammer en lige i hjertekulen: børn som arrestanter! Billedet p. 144 viser kvinder og mænd i tøj fra o. 1930 – havde det ikke været for fangevogteren med karabinen forrest i billedet, skulle man tro, at det var rejsemylder på en primitiv banegård. Politologer vil måske savne mere overordnet refleksion over politistaten over for den øvrige udviklingsdynamik i Rusland, men Kulavig har en livlig skrivestil, og helheden er både grum og spændende læsning. En vedkommende bog om Rusland.

Mette Skak
Institut for Statskundskab
Aarhus Universitet

Referencer

- Andrew, Christopher and David Dilks (eds.) (1984). *The Missing Dimension. Government and Intelligence Communities in the Twentieth Century*, London: Macmillan.
- Haynes, John Earl and Harvey Klehr (2003). *In Denial. Historians, Communism and Espionage*, San Francisco: Encounter.

Modtagne bøger

- Andersen, Niels Åkerstrøm, *Legende magt*, København: Hans Reitzels Forlag 2008.
- Athanassopoulou, Ekavi (eds.), *United in Diversity? European Integration and Political Cultures*, London: I.B. Tauris & Co Ltd 2008.
- Bräutigam, Deborah; Fjeldstad, Odd-Helge; Moore, Mick (ed.), *Taxation and State-Building in Developing Countries - Capacity and Consent*, Cambridge: Cambridge University Press 2008.
- De Danske Forbehold Over For Den Europæiske Union*, København: Dansk Institut for Internationale Studier 2008.
- Den ny verden – tidsskrift for internationale studier, Kina i verden*, 40. årg. nr. 4 2008.
- Friisberg, Gregers, *Politik - Dansk politik i internationalt perspektiv*, København: Columbus 2008.
- Gundelach, Peter; Iversen, Hans Raun; Warburg, Margit, *I hjertet af Danmark*, København: Hans Reitzel 2008.
- Hedegaard, Lars (red.), *Kampen om Den Kolde Krig*, København: Gyldendal 2008.
- Internasjonal Politikk 4/07*, Oslo: Norsk Utenrikspolitisk Institutt 2007.
- Internasjonal Politikk 1/08*, Oslo: Norsk Utenrikspolitisk Institutt 2008.
- Jørgensen, Carsten René, *Identitet - Psykologiske og kulturanalytiske perspektiver*, København: Hans Reitzels Forlag 2008.
- Naji, Kasra, *Irans skarpe sværd - Ahmadinejad - Vestens udfordrer*, København: Gads Forlag 2008.
- Nedergaard, Peter; Campbell, John L. (eds.), *Institutions and Politics*, København: DJØF Publishing 2008.
- Neumann Iver B. (red.), *Norge og alliansene - gamle tradisjoner, nytt spillerom*, Oslo: Norsk Utenrikspolitisk Institutt 2008.
- Olsen, Birgitte Egelund; Sørensen, Karsten Engsig (red.), *Europeiseringen af dansk ret*, København: Jurist- og Økonomiforbundets Forlag 2008.
- Sørensen, Claus Gade, *På trods af terror – Vidnesbyrd fra Irak*, København: Borgen 2008.
- Tranæs, Torben; Geerdsen, Lars Pico, *Forbryderen og samfundet*, København: Rockwool Fondens Forskningsenhed og Gyldendal 2008.
- Østergaard, Clemens Stubbe, *Kinas eksperimenter – Reformere og stormagtsstatus?*, København: Columbus 2008.

Abstracts

Ulrik Pram Gad

When the Mother-Child Relation Turns Teenager. Compatible Commonwealth Images as (Dis)Integration Theory

When Danish and Greenlandic narratives on the 'Community of the Realm' are juxtaposed, it is clear that a continuation of the community relies on two paradoxical conditions: First, it needs to be possible to present the relation as a common process aimed at the disintegration of the community. Secondly, it needs to be possible to present the relation as equal – even if it implies a hierarchy as Denmark supports Greenland. The point of departure for the prognosis is that the Community of the Realm may be analyzed by employing a theoretical apparatus corresponding to the one Ole Wæver has proposed for the analysis of the general trends of European integration: That every significant party to the process and the result needs to be able to recognize itself as collective actors. The decisive point is, hence, how central concepts like state and nation is constituted in the discourses on national identity of the member states. Since the homogenous nation state is the ideal of both Greenlandic and Danish discourse, the Community of the Realm remains an anomaly in need of a narrative explanation.

Mads Leth Felsager Jakobsen

Blind Focus on Denmark? An Analysis of the Greenlandic Administration's Import of Ideas

To a large extent, Greenland's home rule administration imports ideas from Denmark at the expense of ideas from more relevant countries and organizations. The article examines this common perception about the home rule administration's import of ideas based on survey data from the Greenlandic administration and the central administrations of the Nordic countries. The main result is that the Greenlandic administration mostly imports ideas from Denmark, but there is also a large import of ideas from the other Nordic countries. However, the Greenlandic administration does have a smaller import of ideas from non-Nordic countries than a comparable unit like Iceland. The extent and character of the import of ideas between policy areas also differ, indicating that imitation is the most important factor behind the Greenlandic home rule administration's import of ideas. The pressure from the union with Denmark and policy learning also has an impact; however, these factors do not

provide a full explanation. Hence, the article points towards further research, particularly into the way the internal political game in Greenland and the heads of administration affect the import of ideas.

Anne Binderkrantz

On Danish Hands? The Interplay between Greenlanders and Danes in the Greenlandic Administration

Most of the Greenlandic administration is controlled by the home-rule government, but many bureaucrats are of Danish origin. Particularly in the central government the lion's share of employees are Danes, while these constitute a minority in the local communities. This article investigates the relations between employees of Danish and Greenlandic origin in the central government as well as in two local communities in Greenland. Greenlanders experience considerable culture-based differences between Danes and Greenlanders and point out that the use of the Danish language contributes to a continued Danish dominance. Bureaucrats of Danish origin are less prone to report culture-based differences, but Danes working in local communities find it necessary to adjust to Greenlandic conditions. Even though the importance of history, differences in culture and the necessity of using two languages affect the Greenlandic administration, Danes as well as Greenlanders generally describe the relations between the two groups as well-functioning.

Pia Vedel Ankersen

Recruitment Strategies and Problems in a Greenlandization Perspective

Visions of independence are discussed in the Greenlandic news media. The debaters are divided in two factions with opposite viewpoints. One claims that Greenlandic independence can be achieved through employment of well-educated people with an ethnical Greenlandic background, and that people with the required qualifications exist. The reason that these competent people aren't employed in high positions in Greenland today is because of discrimination. This viewpoint is contradicted by the other faction, which claims that the Greenlandic society is troubled by nepotism and political pressure, resulting in placement of certain people to company boards for political reasons, not because of these people's competence. Arguments for these two viewpoints are discussed and analyzed in the article. The article concludes that the Greenlandic society is influenced in some degree by politics, also in concrete employment cases.

Erik Beukel and Frede P. Jensen

The Integration of Greenland the Danish Kingdom 1945-54: Between the Cold War, Norms for Decolonization and Politics of Identity

The political processes that led to the change in Greenland's status from colony to an equal part of the Danish Kingdom when the new constitution was adopted in 1953 can be explained as the interplay between changing power and interest factors in international relations, new norms for the liberation of colonies and the development of national identities. The Second World War and the Cold War set the frames for solving the question of Greenland's status in the Danish-American context with the 1951 agreement between the two countries on the defense of Greenland. After the war it became a broadly accepted norm that the colonies ought to become independent as soon as possible, and so the United Nations played a special role for the end of Greenland's status as a colony. In the Greenlandic-Danish context it was important that the feeling of solidarity between Greenland and Denmark was strengthened after the occupation of Denmark 1940-45, and wishes arose that Greenland should no longer be a colony but an equal part of the Kingdom of Denmark. As Denmark identified itself with the West in the Cold War it was easier – but far from without problems – to accept American military forces in Greenland.

Simon Krogh

The Christening Gift for the new Danish Regions: A Flexible Government of Executive Committee

The Structural Reform implies a smaller portfolio of tasks for the new regions and eliminates the tax collection at the regional level. Therefore it seems naturally, when the Government and the Danish People's Party in June 2004 make a decision concerning a new political governance structure in the five regions. An analysis of the decisions processes that lead to this governance structure demonstrates that above all it is a political desire to create a new regional level, which differs from the counties, that is the principal cause behind the new governance structure. Despite the fact that the political decision makers do not abstain to put forward that the changed portfolio of tasks and different inherent shortcomings of the Structure of Standings Committees as arguments for the Flexible Government of Executive Committee, then the analysis points out that they seem to be more ideal than real explanations.

Om forfatterne

Ulrik Pram Gad, cand.scient.pol., arbejder ved Institut for Statskundskab, Københavns Universitet på en ph.d.-afhandling om dansk identitet i relation til islam og Europa, finansieret af universitetets satsningsområde *Europa i Forandring*. Fra 1998 til 2002 direktionssekretær i Grønlands Hjemmestyre, Landsstyrets Sekretariat og siden kst. kontorchef i Hjemmestyrets Udenrigskontor. Guldmedaljeafhandling om grønlandsk sprog- og identitetspolitik udgivet som *Eskimologis Skrifter Nr. 19*, 2005. Blandt de seneste publikationer er *Post-colonial identity in Greenland? When the Empire dichotomizes back*, forthcoming i *Journal of Language and Politics* og *Nation/non-nation. Political identities in contemporary Europe* (m. André Sonnichsen) i *Politik*, 10. årgang, nr. 4, 2008. E-mail: upg@ifs.ku.dk

Mads Leth Felsager Jakobsen, ph.d., adjunkt ved Institut for Statskundskab, Aarhus Universitet. Han er tilknyttet afdelingen for offentlig forvaltning og metodesektionen. Har skrevet ph.d.-afhandlingen *Når usikkerheden er størst ...* (Politica, 2007) om betydningen af ideer og eksternt pres fra EU og globaliseringen for liberaliseringen af offentlig forsyningsvirksomhed i Danmark. Arbejder i øjeblikket på et FSE-finansieret projekt om økonomiske incitamenter i sygehusvæsenet. Har været ekstern lektor i forvaltningslære på Ilisimatusarfik i 2006 og 2007. E-mail: mads@ps.au.dk

Anne Binderkrantz, ph.d. i statskundskab, adjunkt ved Institut for Statskundskab, Aarhus Universitet. Har desuden arbejdet som ekstern lektor ved Institut for Administration, Ilisimatusarfik (Grønlands Universitet). Forsker inden for områderne: interesseorganisationers politiske rolle, kontraktstyring i centraladministrationen, dagsordens-fastsættelse og Grønlands forvaltning. E-mail: asb@ps.au.dk

Pia Vedel Ankersen, ph.d., lektor på Institut for Administration på Ilisimatusarfik – Grønlands Universitet. Forfatter til ph.d.-afhandlingen *Den politiske legitimitets oprindelse – en fodnote til Easton* og artikler omhandlende grønlandiseringsprocessen i Grønland og det politiske system i Grønland. E-mail: pia@adm.uni.gl

Erik Beukel, dr. scient. pol., seniorforsker ved Dansk Institut for Internationale Studier (DIIS). Medforfatter til *Danmark under den kolde krig* (2005) og *Afvikling af Grønlands kolonistatus 1945-54* (2007). Har skrevet bøger og artikler om blandt andet den kolde krig, EU og international politisk økonomi, især forholdet mellem handelspolitiske og miljøpolitiske interesser. Fokuserer nu på Kina og Østasien. E-mail: eke@diis.dk

Frede P. Jensen, dr.phil. Har virket som udreder i Det Sikkerheds- og Nedrustningspolitiske Udvalg (SNU), i Dansk Udenrigspolitisk Institut (DUPI) og senest – til april 2007 – som seniorforsker i Dansk Institut for Internationale Studier (DIIS). Er medforfatter til blandt andet *Grønland under den kolde krig* (1997), *Danmark under den kolde krig* (2005) og *Afvikling af Grønlands kolonistatus 1945-54* (2007). E-mail: fpj@diis.dk

Simon Krogh, Uddannelse: Cand.scient.pol. den 28. februar 2007

Job: Videnskabelig assistent, Ph.d. studerende pr. 1. juni 2007.

Arbejdssted: Syddansk Universitet

Publikationer: Hansen, Tina Foged & Simon Krogh (2006). „Kampen om Ikast-Brande Kommune“ i Jørgen Elklit & Mogens N. Pedersen (red.). *Kampen om den nye kommune – syv fortællinger fra den kommunale valgkamp 2005*. Odense: Syddansk Universitetsforlag. Hansen, Tina Foged & Simon Krogh (2006). „Ikast-Brande Kommune: Det midtjyske problem“ i Poul Erik Mouritzen (red.). *Stort er godt - otte fortællinger om tilblivelsen af de nye kommuner*. Odense: Syddansk Universitetsforlag. Krogh, Simon & Jakob Pall Skött (2007). *Fra udvalgsstyre til rådsmodel*. Rapport fra Institut for Statskundskab, Syddansk Universitet.

Forskningsinteresser: Politiske styreformer i det lokale demokrati, regionspolitik og forvaltning. E-mail: skr@sam.sdu.dk

Politicas ph.d.-serie

Michael Bang Petersen, *Straf eller rehabilitering? – Et studie i evolutionspsykologi, følelser og politisk holdningsdannelse*, 125,00 kr.

Lene Mosegaard Søbjerg, *UN Trusteeships. A tool of Order and Solidarity in Contemporary International Society*, 75,00 kr.

Mads Leth Felsager Jakobsen, *Når usikkerheden er størst. En analyse af idéer, EU-krav og globaliseringens betydning for liberaliseringsprocesserne i de danske sektorer for telekommunikation og elektricitetsforsyning*, 125,00 kr.

Peter B. Mortensen, *The Impact of Public Opinion on Public Policy. A Study of Why, When, and How Agenda Setting Matters*, 2006, 125,00 kr.

Anders Branth Pedersen, *Fra landvindingspolitik til naturgenopretningspolitik – Policy-netværks magt og forandring*, 2006, 125,00 kr.

Pia Vedel Ankersen, *Den politiske legitimitets oprindelse – en fodnote til Easton*, 2006, 125,00 kr.

Jakob Linaa Jensen, *Den virtuelle kaffestue – Deliberation og demokratisk inklusion i politiske debatter på internettet*, 2006, 125,00 kr.

Rune Stubager, *The Education Cleavage: New Politics in Denmark*, 2006, 125,00 kr.

Lotte Bøgh Andersen, *Offentligt ansattes strategier. Aflønning, arbejdsbelastning og professionel status*, 2005, 50,00 kr.

Anne Binderkrantz, *Magtens midler: Danske Interesseorganisationer og deres indflydelsesstrategier*, 2005, 50,00 kr.

Gitte Sommer Harrits, *Hvad betyder klasse? En rekonstruktion af klassebegrebet med henblik på en analyse af sammenhængen mellem klasser og politisk deltagelse i Danmark*, 2005, 50,00 kr.

Jens Rudbeck, *Popular Contention and Democratization in Sub-Saharan Africa*, 2004, 50,00 kr.

Til omslaget:

Grønland – mellem afhængighed og selvstændighed

Ulrik Pram Gad

Når mor/barn-relationen bliver teenager.

Kompatible rigsfællesskabsbilleder som (dis)integrationsteori

Mads Leth Felsager Jakobsen

Et blindt fokus på Danmark?

En analyse af den grønlandske forvaltnings ideimport1

Anne Binderkrantz

På danske hænder? Samspillet mellem grønlændere og danskere i den grønlandske forvaltning1

Pia Vedel Ankersen

Rekrutteringsstrategier og problemer i et grønlandiseringsperspektiv

Erik Beukel og Frede P. Jensen

Grønlands integration i rigsfællesskabet 1945-54: Mellem kold krig, normer for kolonifrigørelse og identitetspolitik

Simon Krogh

Dåbsgaven til de nye regioner: et fleksibelt forretningsudvalgsstyre

Anmeldelser